

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Supka Géza dr.*

Cím: *Szeptember elején*

Forrás: *Világ*

Bp.
(Hely)

1917. IX. 1.
(Idő)

(Köf. v. füz.)

(Oldal)

Oszályozás

Tárgy

378.27

Hely

Idő

"1917"

Személy

Szeptember elején

Írta: **dr. Supka Géza**

Hajdanta az esztendő ilyen táján országSZerte mozgalmas napok estek: az apák összekapargatták, ami több-kevesebb pénzük aratás után fakadt, hogy az iskolára készülő fiuknak veledadják; szorgos anyák sütöttek-főztek, hogy legalább az első egy-két héten még az édes otthon emléken élösködhessék a „nagy iskolába“ vonuló gyerek. Aztán egy kis sirás, kendőlobogtatás és vitte a zakatoló vonat szorongó utasait az Élet elébe: Pestre az egyetemre.

Az idén is zakatol a vonat, úgy mint már negyedik éve; sirás is, kendőlobogtatás is van; ám a deákok javarésze a Halál elébe utazik. Vér áztatja a hátizsákban szoruló madárlátta pogácsát és Karsztos sziklán loccsan szét az ország legdrágább hirtoka: az a sok fiatal, gondolattermő agyvelő.

A társadalomnak mindenkor kötelessége volt, hogy a jövő idők zálogát, az ország ifjuságát tetterős támogatással kísérje fogékony éveiben, amikor a pubertás lázából még alig-alig kivetkőzött gyerekek elöször állanak neki, hogy a Kenyérrel megbirkózzanak. És most, amikor megritkult, megötödött sorok képviselik csupán az ország minden reményét, felfokozott melegséggel, százszoros gonddal

válík feladatunkká, hogy ezt a megritkult palántát, az ifjuságot istápoljuk. Közülök is, úgy mint az öregebbeknek, akik künn és idehaza végezzük kötelességünket, mindenkre tiz társa munkája háarul; megélemedett, férfimunka vár rájuk is. Nincs most itt a körbeli sakközásoknak, a napestig való billiárdozásoknak, kávéházaknak és éjjelezéseknek az ideje. Aki ma megkezdí az értelmiségi pályát, tudnia kell, hogy a háboru száz évvel vetelt vissza s hogy néki nemcsak ezt a száz évet kell kipótolnia, de örületes, idegfeszítö tereméssel újabb száz évet kell iziben megalkotnia, mert máskülönbem lemaradunk, lepusztulunk az államok gazdasági versengésében. Bukovay Absentiusok kora messzi letúnt, az „országgyűlési ifjuság“ sajátos magyar specialitása távol idők ködébe vész, politikai és felekezeti heccék nem férnek meg a háboruyal megöregedett huszéves embernyi emberek komoly-ságával. Dolgozni, építeni kell!

S amikor ezt a szép lekeiót a társadalom nevében elmondottuk, elesuklik a toll a papíron: hát lehet-e hidak alatt, ligeli padok éjjele után, krampflihéjjon tengödvé tanulni? Mert hiszen — ahogyan gazdasági viszonyaink kialakultak — az eddig sem fényes sorson élt diákság ennél különb élethez az idén aligha fog jutni. Schliemann Henrik kereskedőinas volt, és miközben a gazdája kéziszekerét huzogatta, félkézzel Homérosz Illiását szoron-

gatta és így tanult addig, amíg csak Tróját fel nem fedezte. Ámde, ha a szekerét hazahuzta, akkor otthon szoba, ágy és étel várt rá — ha ez nincs, bizony, bizony, nem vált volna a viláhirü Schliemanná. A mi diákjainknak pedig, akik most szeptember elején nekimerészkednek a nagyvárosnak, se otthona, se ágya, se kenyere! Rémületes dolog rágondolni, hogy az a szegény diák 100 koronát fizessen egy sötét udvari lyukért, hat koronát a leg-szerényebb ebédért, háromszázat egy rend ruháért, amiben pedig diszelegnie kell, ha azt akarja, hogy Hadseregszállító ur elfogadja házilánitónak. És szörnyüségés elgondolni, hogy mi leszen azokból az urilányokból, akik-

nek az apja valahol 200 koronás havifizetési lateiner, s akik feljönnek a nagyvárosba egyetemre, másmerre! És mi lesz, ha eljön majd a fütetlen szobák zimarkós tele? Abban marad-e a főiskolai diákok betegsegélyezésének ügye, ahogy nagyszáju vezetőik eddig bagyták: ha a nyakát szegte a diák, akkor immel-ámmal bevették kórházba, de a lakásán betegen fekvő fia, orvos híjján, akár el is pusztulhatott, lefizetett betegsegélyző járuléka dacára; és miből teljék majd drága patikaszerre, ha még kenyérre való se jut. S amikor majd, a télire sorsszerű biztonsággal bekövetkező szénhiány idején becsukódnak sorra a könyvtárak, miből tanul majd az a legény, a könyvtárak mai hihetetlen lendülete mellett?

És lesz-e kellő erkölcsi és anyagi ereje a különböző segélyegyleteknek, hogy a rájuk zuduló nyomorban megállják a sarat; hogy az egyenlőtlen gazdasági harcban — szervezetség híjján — az általuk közvetített munkakerők, házitánító, gyógyszerészsegédek, ügyvédjelöltek, orvosnövendékek számára kivékedjék a tőkés osztályoktól azt a 30—40 korona napidíjjazású életstandardot, amelyet ma a fizikai munkások leggyatrábbja is, az utcáról felszedett napszámos is, minden előképzettség és tőkebefektetés híjján el tud érní?!

^{Chel...} A háborúból megrokkantan hazkerülő ifju aggok, a tanulmányaikban félbemaradt Károlykeresztes és vaskoronás intellektuellek kérdése egy újabb fázisa ennek a létküzdelemnek. Vajjon megengedheti a társadalom, hogy ezek az emberek eddigi kitüntetéseik mellé egy újabbat, a nyomor keresztjét is magukra vállalják?! És az országra létkérdés-szerű fontossággal bír, hogy az értelmiségi pályák egész sorában ne álljon be emberhiány, mert akkor elvesztjük magát a háborút és elvesztjük a háborúnál is fontosabb jövőt. Ez a hiány pedig ezidőszerint odakünn rostokol az ágyuk torkában és egy-egy perc műve, hogy többé visszavonhatatlanul el ne vesszen az ország számára. Ki intézi az intellektuális ifjuság felmentésének és ha kell (mert tudjuk, hogy a legtöbbször szives-örömet meggy a csatából) kényszerfelmentések ügyét? Ki gondoskodik arról, hogy úgy ne járjunk, mint az egyik szomszédos baráti állam, amely egy éven belül elveszítette egész intellektuális ifjuságát és most sem erkölcsileg, sem gazdaságilag nem képes ezt a hiányt kipótolni!

Kérdés fakad kérdés nyomában; csak lenne, aki megválaszolná őket!

Egy szóval, hol él az a *szociális lelkiismeret*, amely az ország megannyi főiskolájának ifjuságával törődjék?

Rövid a válasz: a közoktatásügyi miniszteriumban, az egyetemek és főiskolák tanári karaiban, az egyetemi egyesületekben nincs meg. Nem is lehet. Ezek az intézmények a múlt idők mámorában rövedeznek s nincs rá mód, hogy érthetővé lehessen számukra tenni, hogy a szociális kérdés még nem politika, nem lázadás, hanem csupán az előrehaladott gazdasági viszonyok függvénye, amelylyel épp úgy le kell számolni, mint akár a Galilei földforgásával. Az egyik intézmény tehetségtelen, a másik indolens, a harmadik csupán az önérvényesülők számára való garádics — az új értelmiség ifjuságának nincs ezeknél mit kereskednie. *Boldogulásának útját önmagának kell vágnia!*

S higyeje el mindenki: félreteszünk öszintén minden világnézetbeli különbséget, felülemelkedünk minden politikai választófalon, a magunk részéről elfelejtünk minden támadást és keserűséget akkor, amikor felszólítjuk az ország valamennyi főiskolájának ifjuságát: *szociális érdekeit védelmére tömörüljön!* Higyeje el minden leendő pap, gazdász, művész, színész, író, kereskedő, orvos, állatorvos, tanító, tanár, mérnök, jogász, mindenik, aki értelmiségi pályára készül, hogy a gazdasági tömörülések mai korszakában *tanulni is csak úgy tud*, ha elutasít magától mindenféle félrevezető szervezési célszót és egyesegyedül és kizárólag a maga szociális érdekeit védelmére fog össze a társaival.